

tvungen Voldgift til Afgørelse af den store Arbejdskonflikt. Der siges, at det var jo kun et Forsæt, som ikke blev virkeliggjort. Det er særlig fra radikal Side, at dette Forsvar er ført, thi jeg har dog ikke set, at man fra radikal Side endnu er naaet saa vidt, at man har villet tage Ministeriet i Forsvar for den Fremgangsmaade, det her har villet følge. Saa vidt jeg har set, er Udtalelserne fra radikal Side — i hvert Fald de, der er kommet fra nogenlunde autoritativt Hold — gaaet ud paa, at det var en stor Fejl, nogle har endda sagt en stor Dumhed, af Ministeriet at ville gaa den foreløbige Lovgivnings Vej her; Ministeriet skulde have indkaldt Rigsdagen straks, og saa finder man jo fra det radikale Partis Side, at Indholdet af Provisoriet i og for sig var rigtigt nok.

Men altsaa, medens man ikke fra radikal Side vil indlade sig paa noget Forsvar for den af Ministeriet valgte Fremgangsmaade — og jeg forstaar det saa inderlig godt —, har man derimod fra den Side sagt: Men Herregud, hvad er det at snakke om, det hele blev jo ikke til noget, det var jo kun en Tanke hos Ministeren, kun et Forsæt, som ikke blev udført, og det er jo ikke noget at gøre saa meget Væsen af! Nej, men her er ikke Tale blot om et Forsæt af mere svævende Art. Den højtærede Minister sagde, at det var dog mærkeligt nok, at man skulde drages til Regnskab for det, man saadan gaar og tænker paa. Men vi behøver ikke at agere Tankelæsere overfor den højtærede Statsminister eller overfor Regeringen; det har jo været tydeligt nok, hvad der forelaa. Deres Tanker har ikke bevæget sig i deres Hjerner blot eller i deres Munde blot, de har foreligget trykt; og efter en ikke modsagt Meddelelse, som Ministeren for øvrigt her ikke kom ind paa, var ogsaa Kongens Samtykke i Forvejen indhentet. (*Statsministeren* [Stauning]: Ja, det hele var i Orden). Ja, det hele var i Orden, saa er her ikke Tale om et Forsæt. Kun Forligsforslagets Vedtagelse med et knebent Flertal af Arbejds mændene den 5. Juni, en Vedtagelse, som efter alt, hvad der foreligger, ikke havde været ventet af Regeringen — for havde Regeringen ventet den, havde den selvfølgelig ikke vovet sig saa langt ud, som den her har gjort —, kun denne Vedtagelse med kneben Majoritet paa Arbejds mændenes Forsamling den 5. Juni hindrede Udførelsen af Ministeriets Plan.

Her er altsaa Tale om en fuldt til-

rettelagt politisk Handling, som viser en bestemt Opfattelse hos Regeringen af et af Forfatningens Hovedpunkter, Berettigelsen til at udstede foreløbige Love efter Grundlovens § 25, en Opfattelse, som gav al mulig Grund til at formode, at Regeringen under tilsvarende Forhold vilde handle paa lignende Maade. Nu har vi tilmed i Dag hørt af den højtærede Statsminister en ligefrem Udtalelse om, at dette skal være socialdemokratisk Statsskik for Fremtiden, og at man vil handle paa lignende Maade under lignende Forhold. Heri ligger der da fuldkommen fyldestgørende Grund for os, der anser Regeringens Opfattelse paa dette Hovedpunkt for stridende mod vore forfatningsmæssige Forudsætninger her i Landet og ødelæggende for et sundt forfatningsmæssigt Styre, til saa kraftigt, som vi kan, at tilbagevise denne Opfattelse og stemple den paa rette Maade.

Den højtærede Minister oplæste triumferende Grundlovens § 25. Der var virkelig noget deri, som mindede mig om Wesels uddødelige „Smeden og Bageren“:

„Han bladrer i sin Lov omhyggelig, men finder intet der for sig, hvorved forbuden er for Smed at rette Bager.“

Der staar kun i Grundloven disse Betingelser: Rigsdagen maa ikke være samlet, Loven maa ikke være stridende mod Grundloven, og der skal foreligge paatrængende Tilfælde. Det er alt, siger Ministeren, saa er der ikke mere, og saa kan man ellers udstede, hvilke foreløbige Love man vil.

Men saadan kan man ikke handle med en Forfatning, en saadan Forstaaelse af en Forfatning er fuldkommen umulig og utilstedelig. Man maa, naar man vil tale om, hvad der er forfatningsmæssigt berettiget og hvad ikke, tage Forfatningens Aand og Mening med i sine Overvejelser, og jeg tror da, jeg tør sige med Sikkerhed, at der, indtil dette forelaa, neppe vilde være 10 politisk ansvarlige Mennesker i Landet, som ikke vilde give mig Ret i, at der er visse nødvendige Forudsætninger, som indirekte ligger i Forfatningen udover det, der direkte er udtalt i § 25, visse nødvendige Forudsætninger for, at foreløbige Love kan være tilstedeligg.

Der vil jeg først nævne dette, at saadanne Love ikke maa dreje sig om dybt gennemgribende Ændringer i bestaaende politiske eller Samfundsforhold, men kun om specielle Tilfælde, hvor der maa antages at foreligge en almindelig aner-